

PSYKIATRISK TIDSSKRIFT

Ny viden om psykiatri fra Medicinsk Tidsskrift

FORSIDE ALMEN PRAKSIS BEHANDLINGER SAMFUND EADV BIPOLAR LIDELSE

Q SØG

Ny international konsensus om definition og behandling af TRD

Skrevet af Berit Andersen den 15. november 2023 i kategorien Psykiatri.

For første gang er internationale eksperter nu blevet enige om, hvordan man definerer behandlingsresistent depression (TRD) og dermed også, hvordan man bedst behandler den alvorlige lidelse. Resultatet er en konsensusartikel, der blandt andet peger på, at medicinsk behandling ikke bør stå alene, men kombineres med eksempelvis psykoterapi.

Enigheden skal bruges som fundament for fremtidig forskning i nye behandlinger og for implementering af dem. I forhold til en definition af TRD anvendes i dag primært den, der er vedtaget af de amerikanske og de europæiske lægemiddelmmyndigheder - FDA og EMA. Det vil sige manglende respons på to eller flere antidepressive regimer på trods af tilstrækkelig dosis og varighed og overholdelse af behandlingen.

"Den konsensus, vi nu har opnået, gør det klart, at der er mange ting, der skal tages i betragtning i behandlingen af en patient med svær depression. At det ikke bare handler om at skifte fra det ene præparat til det næste og blive ved med det, men at man er nødt til at komme hele vejen rundt om mennesket," siger overlæge, ph.d., dr. med. og professor Maj Vinberg fra Region Hovedstadens Psykiatri i Hillerød.

Hun har fra dansk side været med til at udarbejde [konsensusartiklen](#), offentliggjort i magasinet World Psychiatry i oktober, hvori eksperterne forsøger at komme et skridt videre fra der, hvor ingen rigtig ved, hvad de skal stille op med patienterne, når de allerede har forsøgt flere forskellige medicinske præparater. Dog pointerer hun, at konsensusartiklen ikke er en guideline, men et forsøg på at fastslå, hvad der er evidens for, og på den måde opnå en mere ensartet og mere effektiv behandling af patienterne.

Skal hele vejen rundt om patienten

Langt hen ad vejen ændrer det ikke ved, hvad der er gængs praksis i Danmark, siger Maj Vinberg – men det er vigtigt at lægge mærke til, at konsensusartiklen ikke blot nævner de medicinske og medikamentelle behandlinger, men også lægger vægt på psykoterapi som en vigtig tillægsbehandling.

"Nyt for os vil nok være anbefalingen af, at vi skal have bredt øje på 'the full Monty', både i forhold til patientens psykiske tilstand og baggrunden for udviklingen af depressionen. Der er ingen tvivl om, at det vil øge kvaliteten af vores behandling, at vi som klinikere tillige ser på rækken af psykosociale stressorer og barndomstraumer, og at vi gør mere ud af at behandle også de somatiske komorbiditeter," siger hun.

Som det er i dag, kan det være svært for en kliniker at finde ud af, hvornår det er tid til at stoppe en behandling, der ikke virker, og finde på noget nyt. Her mener hun, at tålmodighed nok kan være en god ting, men "at vi gerne må være utålmodige i forhold til mere systematisk at løfte behandlingen til næste niveau. Det skal vi blive bedre til, ligesom vi skal blive bedre til at inddrage andre lægelige eksperter i behandlingen af patienten," siger hun og understreger, at konsensusartiklen ikke konkluderer klart på, hvornår det næste skridt i behandlingen skal tages, men tydeliggør, at man er nødt til at forholde sig til rigtig mange ting ud over det medicinske.

I forhold til artiklens omtale af, hvad der er evidens for i behandlingen, lægger Maj Vinberg mærke til, at ketamin og esketamin er ved at være så velundersøgte, at disse behandlinger får en generel anbefaling, ligesom Transkraniel Magnetisk Stimulation, TMS, er inkluderet som en behandlingsmulighed.

I artiklen diskuteres, at mangel på konsensus hidtil har gjort det svært at få præcise skøn over forekomsten af TRD, ligesom "det har hæmmet bestræbelserne på at identificere risikofaktorer, forebyggelsesmuligheder og effektive indgreb". Desuden findes der pt. mere end 90 kliniske retningslinjer på området for depression, som i forhold til TRD ikke rummer nogen

KRISTIAN LUNDS
MENINGER

SUNDHEDSTINGET

God idé, virkelig dårlig udførelse – endnu et selvmål fra regionerne

Ydmygende for Danmark: Fortidens afvisninger spærrer vejen for fremtidens behandlinger

Ord er billige: Økonomien bag Kræftplan V afslører de reelle prioriteringer

Praksis-lægerne bider sig fast i Ozempic-sagen – regionerne forsøger at svare igen

Tilmeld dig nyhedsbrev

For at modtage vort nyhedsbrev skal vi kende din arbejdsfunktion og arbejdsplads, så vi kan verificere, at du må se de annoncer som vore nyhedsbreve indeholder

Navn

Email

Vælg arbejdsfunktion

Arbejdsplads

Interesse(r) *

☐ Kardiologi

☐ Psykiatri

☐ Luftveje

☐ Almen praksis

☐ Endokrinologi

☐ Dermatologi

☐ Mave-tarm

Tilmeld

This site is protected by reCAPTCHA and the Google Privacy Policy and Terms of Service apply.

Endokrinologisk Tidsskrift

Diabeteseksperter fra hele verden går sammen om ny deklaration for fremtidens diabetesbehandling

Glukagon er gået fra skurk til strategisk partner i antidiabetisk behandling

Diabetisk nerveskade koblet med firdobbelt risiko for demens i stort studie

Højdosis semaglutid overgår Wegovy i fase III-studie

etværgende behandlinger implementeres på alle steder, som det hedder i artiklen.

”Med denne konsensus er målet at nå frem til, hvad den bedste behandling af TRD er lige nu, og at få de relevante godkendte behandlinger implementeret alle steder, så patienterne, uanset hvor de bor, kan få det samme behandlingstilbud,” siger Maj Vinberg og tilføjer, at depression herhjemme er årsag til 35 procent af alle nytillkendte førtidspensioner og 6.700 ekstra dødsfald årligt.

Psykoedukation er vigtigt i behandlingen

I konsensusartiklen konkluderes, at blandt personer, der opfylder kriterierne for moderat til svær depression, MDD, og har adgang til behandling, vil omkring 30 procent opfylde kriterierne for TRD i henhold til målinger i studier. Men prævalensen formodes at være endnu større i den virkelige verden.

Der er også enighed om, at manglen på en klinisk meningsfuld forbedring efter behandling med mindst to antidepressiva bør fastholdes i enhver arbejdsdefinition af TRD, og at der som noget nyt bør sættes et slutpunkt, der definerer non-response – idet denne kan bedres ved, at klinikerne identificerer faktorer, der kan ændres på, som for eksempel patienternes ikke-overholdelse af medicinsk behandling, deres viden eller mangel på samme om sygdommen, samt stigmatisering og holdning til behandling. Derfor foreslås det i artiklen, at behandlerne anvender systematisk psykoedukation, og eventuelt inkluderer støtte fra andre med depression samt pårørende.

Ydermere kan responsen på den medicinske behandling øges ved at gøre mere ud af at identificere og behandle eventuelle komorbiditeter. For både psykiske og fysiske komorbiditeter er kendt for at dæmpe den antidepressive effekt og kan desuden være en konsekvens af TRD, noteres det.

Artiklen ser på aktuell og fremtidig forskning og noterer, at der pt. forskes mest i psykedeliske stoffer. Det gælder blandt andet psilocybin, som indtil videre ser ud til at have en god akut effekt som tillægsbehandling ved depression. Der anbefales yderligere forskning i, om ketaminderivater eller andre glutamatergiske midler kan have en effekt ved TRD, foruden forskning i en række andre kendte midler og processer. Endelig påpeges det, at identifikation af biomarkører og biosignaturer forbundet med TRD er en vigtig fremtidig forskningsopgave.

FAKTA

Den bedste behandling til voksne med svær depression ifølge konsensusartiklen:

I forhold til dem, der ikke har haft effekt af en antidepressiv behandling, understøtter evidensen udvalgte andengenerations antipsykotika, såvel som rTMS og manualbaserede psykoterapier (i kombination). For dem, der ikke har effekt af flere forskellige klasser af antidepressiva, er evidensen bedst for tillægsbehandling med ketamin, esketamin, adjungeret psykoterapi, ECT og rTMS. Psykoterapeutiske interventioner i kombination med antidepressiva kan tilbyde delvis symptomlindring hos personer med TRD, men deres effektivitet som monoterapi er ikke fastlagt.

Intranasal esketamin kombineret med et antidepressivt middel er den mest grundigt evaluerede farmakologiske strategi ved både akut- og vedligeholdelsesbehandling af voksne med TRD. Nogle andengenerations antipsykotika (for eksempel aripiprazol, brexpiprazol, cariprazin og quetiapin XR) er dokumenteret effektive som adjuvante behandlinger til antidepressiva hos delvise respondenter.

IV racemat ketamin har også vist robust hurtig antidepressiv effekt. Der er relativt få kontrollerede studier, der dog har dokumenteret vedligeholdelseffekt af gentagne doser IV ketamin hos voksne med TRD.

Den relative effektivitet af intranasal esketamin i forhold til ECT i TRD er ukendt, men bliver i øjeblikket evalueret. Foreløbig evidens tyder på, at IV racemat ketamin muligvis ikke er ringere end ECT i den akutte behandling af TRD. Resultater fra store studier, der sammenligner IV ketamin med ECT, afventes.

Repetitiv Transkraniel Magnetisk Stimulation (TMS) er også etableret som effektiv og godkendt af FDA for personer med TRD, hvor accelereret theta-burst TMS for nylig også har vist sig at være effektiv.

Elektrokonvulsiv terapi anses for at være en effektiv akut og vedligeholdelsesintervention i TRD. Evidensen for at forlænge antidepressiv behandling, skifte medicin og kombinere antidepressiva er blandede. Manuelbaserede psykoterapier er ikke etableret som effektive i sig selv ved TRD, men fungerer ofte i kombinationsterapi og giver symptomlindring, når de tilføjes konventionelle antidepressiva.

I forhold til digitale terapier er der produktudviklinger i gang for at identificere terapier, der kan have anvendelse i TRD-populationer.

Gastroenterologisk Tidsskrift

Professor advarer: Vi er ikke rustet til den voldsomme tilvækst af inflammatoriske tarmsygdomme

Metaboliske forstyrrelser forbundet med forværring af sygdom hos patienter ved IBD

Stor analyse kortlægger sammenhænge mellem GLP-1-RA og mave-tarm-bivirkninger

Tarmkræftscreening ved yngre alder reducerer forekomst og dødelighed yderligere

[Flere artikler](#)

Nye jobs

Introduktionsstilling, Afdeling for Nyresygdomme, Herlev Hospital
Speciallæge i intern medicin: endokrinologi til Medicinske Sygdomme, Sygehus Sønderjylland
Introstilling Radiologi
Hoveduddannelsesforløb i almen medicin i Region Sjælland
Introduktionslæge til Skolebørn, Team 1 ved Børne- og Ungdomspsykiatrisk Afdeling (BUA), AUH

Dermatologisk Tidsskrift

PLO bakker op om Dermloop: Et godt digitalt værktøj

Hudlæger: Millioninvestering i hudkræft-app bygger på beregninger, der er helt ude i hampen

Hospitaler tvinges til at se hudfotos fra almen praksis – læger advarer om konsekvenser

Omkostningerne er enorme: Personer med hidrosadenitis suppurativa rammes langt oftere af svær psykisk sygdom

[Flere artikler](#)

Respiratorisk Tidsskrift

Professor: Der er behov for forskning som forløber til KOL-kronikerpakken

Patienter med KOL i langvarig iltbehandling er sjældent velbehandlede

Hver fjerde med astma står helt eller delvist uden for arbejdsmarkedet

lungeproblemer hos fremtidige børn

[Flere artikler](#)

Kardiologisk Tidsskrift

Rehabilitering: Hjerterpatienter mangler hjælp til at bryde med angst og depression

Psykofarmaka kan udløse pludselig uventet hjertedød hos børn og unge

Uforklarligt stroke hos yngre kan udløses af migræne eller hul mellem hjertets øvre kamre

Vaccination mod helvedesild ser ud til at sænke risiko for hjerte-kar-sygdom i op til otte år

[Flere artikler](#)

Nyt om navne

Ny professor ved Syddansk Universitet skal kortlægge hjernens aldring

Manouchehr Seyed Vafaei tiltræder 1. juli som professor i neuroimaging og neurobiologisk aldringsforskning ved Syddansk Universitet.

Får 60 millioner til globalt forskningsprojekt om hepatitis B

Professor Nina Weis fra Hvidovre Hospital modtager 60 millioner kroner fra Novo Nordisk Fondens 2025 Challenge Programme til at undersøge[...]

Lektor modtager 11,4 millioner til forskning i stress

Lektor Asami Tanimura fra Institut for Biomedicin på Aarhus Universitet har fået bevilget 11,4 millioner fra Novo Nordisk Fonden til[...]

Ny administrationschef på Regionshospitalet Randers

Nuværende chef for Kvalitet og Sundheds-IT, Thomas Stadil Pinstrup, bliver 1. juli ny administrationschef for de seks ledere og godt[...]

John Brodersen i drømmestilling på Rigshospitalet

Fra 1. september begynder John Brodersen i, hvad han karakteriserer som en drømmestilling på Rigshospitalet. Han skal i samarbejde med[...]